
Jeugdbescherming en bijzondere jeugdzorg

E. VERHELLEN (hoofddred.), *Kinderrechtengids (KIDS) – Commentaren, regelgeving, rechtspraak en nuttige informatie over de maatschappelijke en juridische positie van het kind*, Gent, Mys & Breesch, 1993, losbl., 4 dln.

Vrij snel na de inwerkingtreding van het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind in België (op 15 januari 1992) verscheen deze losbladige uitgave over de rechten van het kind. Naar eigen zeggen, wil de redactie met deze publicatie bijdragen aan de informatieplicht die vervat is in artikel 42 van het Verdrag: 'De Staten die partij zijn, verbinden zich ertoe de beginselen en de bepalingen van dit Verdrag op passende en doeltreffende wijze algemeen bekend te maken, zowel aan de volwassenen als aan de kinderen'.

Anno 2000, 13 supplementen later, is deze *Kinderrechtengids* uitgegroeid tot hét actuele basiswerk over het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind in België. Op meer dan deskundige wijze werd aan de informatieverplichting voor volwassenen voldaan. De werkelijkheid presenteert zich inderdaad zelden als een systematisch geordend geheel, zeker wanneer het de kinderrechten betreft die zich op een kruispunt van recht en politiek, pedagogiek en onderwijs, sociologie en maatschappelijk werk, geschiedenis en economie, filosofie en mensenrechten ... bevinden. Voor wie professioneel betrokken is bij dit onderwerp wijst de veelheid van inzichten en initiatieven natuurlijk op een toename van inspanningen om de maatschappelijke positie van kinderen ter discussie te stellen. Terzelfdertijd wordt het echter ook steeds moeilijker om een helder inzicht te bewaren over essentiële en duurzame evoluties ter zake.

Van in den beginne verzoent deze gids deze twee, soms tegengestelde ambities: meegroeien met de actuele ontwikkelingen in regelgeving en rechtspraak én via commentaren en redactionele toelichtingen de essentiële thema's onderlijnen. Diverse redactieleden en auteurs staan borg voor de zorgvuldige selectie en verwerking van het uitgebreide materiaal. Het resultaat is een blijvend modern losbladig werk dat geordend is aan de hand van maatschappelijke sectoren en rechtstakken.

Dit werk als een 'boek' bespreken, doet in feite afbreuk aan zijn omvang en verdienste. Belangrijker dan een weergave en opsomming van de inhoud, lijkt ons het opzet en de werkwijze die de redactie aan de dag legt. Steeds meer terreinen worden cumulatief opgenomen, zodat alle

maatschappelijke sectoren die op kinderen betrekking hebben mettertijd belicht worden. Voor de abonnee en de gebruiker van deze gids geeft dit het aangename effect dat een selectieve en thematische lezing mogelijk is. Illustratie hiervan zijn de laatste supplementen die b.v. aansluiting vinden bij de maatschappelijke evolutie m.b.t. het kinderrechtendebat binnen de jeugdbescherming en de bijzondere jeugdbijstand. Ook wordt door het opnemen van een nieuwe rubriek 'Vreemdelingenrecht' in de delen commentaar, regelgeving en rechtspraak, dit nieuwe en actuele rechtsgebied van nabij opgevolgd, in het bijzonder voor wat betreft de positie van minderjarige vreemdelingen. Steeds worden de meest prangende aspecten van de rechtspositie in kaart gebracht en becommentarieerd. Relevante rechtspraak en kruisverwijzingen naar andere delen in de gids vervolledigen de analyse.

Verder krijgen ontwikkelingen op alle beleidsniveaus, van lokaal tot universeel, de aandacht: van onderwijs en OCMW-bijstand tot interlandelijke adoptie en Europese instellingen...

De vier delen van de *Kinderrechtengids*, geordend aan de hand van maatschappelijke sectoren en rechtstakken, zijn de commentaren, de regelgeving, de rechtspraak en de nuttige informatie.

Deel 1, de commentaren, biedt een vertrekpunt voor wie een inzicht wil verwerven in verschillende aspecten van kinderrechten. Zo zijn er o.a. naast de bijdrage over het veranderende kindbeeld en over de inhoud van het verdrag zelf ook ethische beschouwingen bij het emancipatiestreven van de kinderrechtenbeweging. De bijdrage over de argumenten voor de directe werking en inroepbaarheid van het Verdrag voor de Belgische rechter is baanbrekend te noemen. De auteurs pleiten ervoor om elke bepaling afzonderlijk en in haar verschillende aspecten te beoordelen. Verder zijn er, per rechtstak, commentaren over de maatschappelijke en juridische positie van het kind in het burgerlijk recht (personen- en familierecht, interlandelijke adoptie...), in het onderwijs, tewerkstelling, gezondheidszorg, bijstand en maatschappelijke dienstverlening, strafrecht, cultuur, sport, media, gerechtelijk recht en vreemdelingenrecht.

Deel 2, de regelgeving, maakt in zijn algemeen luik, een onderscheid tussen de in Vlaanderen van toepassing zijnde verdragen, wetten, decreten en besluiten en de relevante buitenlandse en internationale regelgeving. Daarna volgt dan weer een compilatie van alle regelgeving per sector of rechtstak volgens de hierboven vermelde opdeling.

Deel 3, de rechtspraak, neemt eerst de belangrijkste arresten van het Arbitragehof over de be-

voegdheidsverdeling tussen de Gemeenschappen en de Federale staat op. Ook de arresten van het Hof van Cassatie over de directe werking van het Verdrag worden opgenomen en redactioneel toegelicht. Een selectie van de relevante rechtspraak per tak of sector maakt verder van dit deel een gerubriceerde en toegankelijke publicatie van de Belgische rechtspraak over de toepassing van de kinderrechten.

In Deel 4 worden op een geordende manier verwijzingen naar actoren, vindplaatsen en literatuur als nuttige informatie opgenomen. De *Kinderrechtengids* kan hierdoor, voor wie de uit de diverse disciplines en sectoren afkomstige informatie wil opzoeken, voortaan ook als bronnenboek over kinderrechten worden geconsulteerd. Aangezien eenvoudige en gemakkelijk toegankelijke informatie over kinderrechten op het internet nog eerder beperkt is, neemt de gids toch al enkele van de beste sites ten informatieve titel op. Wellicht wordt dit in de nabije toekomst verder uitgewerkt.

Deze publicatie kan iedereen aanspreken die op verschillende terreinen met kinderen te maken heeft en ontsluit het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind voor praktijkjuristen, schoolhoofden, hulpverleners... Dankzij deze gids behoort Vlaanderen op wereldvlak wellicht tot een van de koplopers voor wat het verstrekken van informatie over de diverse aspecten van de kinderrechten betreft.

J. BOSMANS

M. HEYLEN, *Kinderen & Scheiding, gids voor scheidende ouders en hun kinderen*, Uitg. Globe, 1997, Roularta Books.

Zoals de ondertitel het aangeeft zal, wie op een of andere manier beroepshalve met de materie geconfronteerd wordt, minder baat hebben bij de lectuur van dit 176 bladzijden tellend boek. Wat beschreven staat weet men al, of men zou het althans moeten weten.

De auteur gaat uit van het geloof in enerzijds de kracht van de partnerrelatie (soms is de, in praktische voorbeelden beschreven empathie van scheidende partners voor elkaar zo groot, dat men erbij zou vergeten dat ze redenen hadden om uit elkaar te gaan) en anderzijds de bijzondere kracht van kinderen.

De opbouw van het boek weerspiegelt de drie leefwerelden waarbinnen de scheiding zich afspeelt. In een eerste gedeelte staat de auteur stil bij de persoonlijke beleving van de scheiding, gezien door de ogen van het kind. In een tweede deel beschrijft ze het chaotisch gezinsgebeuren tijdens de scheiding als het samenspel van alle gezinsleden. In het derde gedeelte geeft ze weg-

wijzers, die scheidende paren en hun kinderen kunnen gebruiken om écht te scheiden, waarbij ook juridische informatie wordt gegeven, hulpverlening (met klemtoon op bemiddeling) wordt voorgesteld en aangeraden literatuur en films als hulpmiddel worden aangebracht. In een vierde deel zet ze tenslotte de praktische vindplaatsen van die wegwijzers op een rijtje.

Een vlot te lezen boek en best nuttig voor wie, in de situatie beland, er het beste wil van maken voor zichzelf, voor de andere en voor zijn kinderen, en anders ... het boek ook niet zou kopen.

Ch. MAES

Internationaal en Europees strafrecht en mensenrechten

1. Regelgeving

– Wet van 18 juni 1998 houdende instemming met het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de Zee, gedaan te Montego Bay op 10 december 1982 en de Overeenkomst inzake de tenuitvoerlegging van deel XI van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de Zee, gedaan te Montego Bay op 10 december 1982, gedaan te New York op 28 juli 1994 (1)(2), B.S. 16 september 1999.

Tot stand gekomen na negen jaar diplomatieke onderhandelingen in het raam van de derde zeerechtconferentie UNCLOS III, is onderhavig kaderverdrag, door België ondertekend op 5 december 1984,¹ in werking getreden op 16 november 1994 (art. 308). Krachtens art. 311, al. 1 prioritair t.o.v. de Geneefse zeerechtsverdragen (29 april 1958), strekt het er in de eerste plaats toe het huidige internationaal zeerecht in al zijn aspecten – visserij, scheepvaart, milieubescherming, wetenschappelijk zeeonderzoek en beslechting van geschillen – te structureren en, inzonderheid, het statuut vast te leggen niet alleen van de oceanen, maar ook van de mariene zones waarover de Verdragspartijen hetzij volle rechts-

1. De late bekrachtiging is te wijten aan het verzet van de industrielanden in het algemeen tegen Deel XI van het Verdrag dat de exploitatie van de minerale rijkdommen in de diepzeebodem regelt, het laat te weinig ruimte voor het privé-initiatief en de institutionele regelingen waarin het voorziet blijken, daarenboven, te log en te duur. Nu de Overeenkomst m.b.t. de tenuitvoerlegging van deel XI van het Verdrag (New York, 28 juli 1994), deze kritiek heeft opgevangen, stond niets de ratificatie van het instrument door België nog in de weg (*Parl. St. Senaat* 1997-98, nr. 1-796/1, 2).